

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi

Lənkəran Dövlət Universiteti

«Təsdiq edirəm»
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
"10" 02 2025 ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 060109 - "Biologiya müəllimliyi "

Fakültə: Təbiyyat

Kafedra: Biologiya və ekologiya

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: *Bioloji anlayışların tədrisi metodikası (mühazirə)* (Program – Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyin 12.05.2005 tarixli iclasının qərarı ilə təsdiq edilmişdir. Protokol 05)

Kodu: MİF-04.2

Tədris ili: I (2024-2025.) Semestr: II

Tədris yükü: cəmi: 270 saat. Auditoriya saati - 45 s (30 saat mühazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 9 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: b.ü.f.d.,dos. Ələkbərov Ramiz Ələkbər oğlu

Məsləhət günləri və saati: V, gün saat 12⁰⁰-14⁰⁰.

E-mail ünvanı: ramiz_alakbarli@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., H.Z.Tağıyev küçəsi

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər

1. Seyidli.Y . Biologiya (Müəllim üçün metodik vəsait), Bakı nəş. 2014- cu il
2. Ə. Hüseynov, T. Abdullayeva Biologiya tədrisinin müasir metodikası, Bakı, 2012
3. M. Babayev, M. Məcidov Biologiya tədrisi metodikası, Bakı, 2005
4. M. Paşayeva Biologiyanın tədrisində interaktiv təlim üsullarından istifadə metodikası, Bakı, 2003
5. Z.Veysova Fəal/Interaktiv təlim: Müəllimlər üçün vəsait, UNICEF, Azərbaycan Respublikası, Bakı, 2007

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Bioloji anlayışların tədrisinin metodikasının fənni yeni yaranmış elm sahələrindən biridir. Bioloji anlayışların tədrisinin metodikasına bir elm kimi yanaşdıqda qeyd olunmalıdır ki o təlimin yalnız metodlarını yox eyni zamanda

təlimin məğzini özündə əks etdirir. Bu fənlərin tədrisi ümumi bioloji biliklərin öyrənilməsinə bacarıq və anlayışların mahiyyətini onların formalaşdırılmasına kömək edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal- tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilər.

-8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal- tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

-3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

-1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam –intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat , seminar 15 saat.

Nö	Mühazirə mövzuların adı	Saatların miqdarı	Tarix
1	Giriş.Anlayışların inkişaf nəzəriyyəsi. Plan: 1. Anlayışların öyrənilməsinin əhəmiyyəti 2. Anlayışların inkişaf nəzəriyyəsi.	2	
2	Bioloji anlayışların sistemi. Plan: 1.Müxtəlif bioloji anlayış sistemləri. 2. Bioloji anlayışların sistemlərinin mahiyyəti.	2	
3	Botanika kursunda anlayışların öyrənilməsi metodikası Plan: 1. Botanika fənninin bitkilərin mənşəyi və təkamülü anlayışlarının məzmunu. 2. Botanika fənninin tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası	2	
4	İbtidai bikilərlə bağlı anlayışların tədrisi metodikası Plan: 1. İbtidai bikilərin morfoloji quruluşu ilə bağlı anlayışlar 2. İbtidai bikilərin çoxalması ilə bağlı anlayışlar 3. İbtidai bikilərin ekologiyası ilə bağlı anlayışlar	2	
5	Ali bikilərlə bağlı anlayışların tədrisi metodikası Plan: 1. Ali bikilərin morfoloji quruluşu ilə bağlı anlayışlar 2. Ali bikilərin çoxalması ilə bağlı anlayışlar 3. Ali bikilərin ekologiyası ilə bağlı anlayışlar	2	
6	Zoologiya kursunda anlayışların öyrənilməsi metodikası. Plan: 1. Birlücrəli heyvanlarla bağlı anlayışların məzmunu. 2. Çoxhücrəli heyvanlarla bağlı anlayışların məzmunu.	2	
7	Zoologiya kursunda onurğasız heyvanlarla bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası. Plan: 1. Zoologiya kursunda onurğasız heyvanlarda anatomik quruluş və fizioloji proseslərlə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası. 2. Zoologiya kursunda onurğasız heyvanlarda çoxalma ilə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası.	2	
8	Zoologiya kursunda onurğalı heyvanlarla bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası. Plan: 1.Zoologiya kursunda onurğalı heyvanlarda	2	

	anatomik quruluş və fizioloji proseslərlə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası. 2.Zoologiya kursunda onurğalı heyvanlarda çoxalma ilə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası.		
9	İnsan kurslarında anlayışların məzmunu. Plan: 1. İnsan kurslarında dərslər və proqram anlayışların məzmunu. 2. İnsan kurslarının tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası.	2	
10	İnsansanda anatomik quruluş və fizioloji proseslərlə bağlı anlayışlar Plan: 1. İnsansanda anatomik quruluşla bağlı anlayışlar 2. İnsansanda fizioloji proseslərlə bağlı anlayışlar	2	
11	İnsansanda qidalanma, həzm və maddələr mübadiləsi ilə bağlı anlayışlar. Plan: 1.İnsansanda qidalanma ilə bağlı anlayışlar. 2. İnsansanda həzm prosesi ilə bağlı anlayışlar. 3. İnsansanda maddələr mübadiləsi ilə bağlı anlayışlar.	2	
12	Ayrı-ayrı kursların tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası. Plan: 1.Anlayışların inkişaf etdirilməsi üçün didaktiv şərait. 2.Müxtəlif bioloji anlayışların növləri.	2	
13	Bacarıq və anlayışların formalaşması. Plan: 1.Bacarıq və anlayışların mahiyyəti 2..Bacarıq və anlayışların formalaşması nail olmaq.	2	
14	Ümumi biologiya kursunda anlayışların məzmunu. Plan: 1. Ümumi biologiyada canlıların müxtəlif quruluş səviyyələrində anlayışların məzmunu. 2. Ümumi biologiyada irsiyyət və dəyişkənliklə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası.	2	
15	Ümumi biologiya kursunda biosfer, ekologiya və ətraf mühitlə bağlı anlayışların məzmunu. Plan: 1.Ümumi biologiya kursunda biosferlə bağlı anlayışların məzmunu 2.Ümumi biologiya kursunda ekologiya və ətraf mühitlə bağlı anlayışların məzmunu	2	
	Yekun 30 saat	30 s	

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Təlim nəticəsində tələbələrin əldə etməli olduqları dəyərlər, verdiş və bacarıqları:

- İnformasiya mənbəyi ilə işin bacarıq və verdişi.
- Əsas amilin təhlili və ayıra bilməsi; müqayisə, ümumləşdirmə və sistemləşdirmə; konkretləşdirmə, sübut və rəddetmə, ziddiyyətləri görmə və vətənpərvərlik bacarığı;

XII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Müxtəlif bioloji anlayış sistemləri ilə tanış olur;
- Bitkilərlə bağlı anlayışların tədrisi metodikasını öyrənir;
- Heyvanlarla bağlı anlayışların tədrisi metodikasını öyrənir;
- Umumi biologiyada canlıların müxtəlif quruluş səviyyələrində anlayışların məzmununu öyrənir.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kolloqviyum sualları.

I Kolloqviyum sualları.:

1. Anlayışların öyrənilməsinin əhəmiyyəti.
2. Anlayışların inkişaf nəzəriyyəsi.
3. Müxtəlif bioloji anlayış sistemləri.
4. Botanika fənninin bitkilərin mənşəyi və təkamülü anlayışlarının məzmunu.
5. Botanika fənninin tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası
6. İbtidai bitkilərin morfoloji quruluşu ilə bağlı anlayışlar
7. İbtidai bitkilərin çoxalması ilə bağlı anlayışlar
8. İbtidai bitkilərin ekologiyası ilə bağlı anlayışlar
9. Ali bitkilərin morfoloji quruluşu ilə bağlı anlayışlar
10. Ali bitkilərin çoxalması ilə bağlı anlayışlar

II Kolloqviyum sualları:

1. Birlüccərəli heyvanlarla bağlı anlayışların məzmunu.
2. Çoxhüceyrəli heyvanlarla bağlı anlayışların məzmunu.
3. Zoologiya kursunda onurğasız heyvanlarda anatomik quruluş və fizioloji proseslərlə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası.
4. Zoologiya kursunda onurğalı heyvanlarda çoxalma ilə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası..
5. İnsan kurslarında dərslərlik və proqram anlayışların məzmunu.
6. İnsan kurslarının tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası
7. insanda anatomik quruluşla bağlı anlayışlar
8. insanda fizioloji proseslərlə bağlı anlayışlar
9. insanda qidalanma ilə bağlı anlayışlar.
10. insanda həzm prosesi ilə bağlı anlayışlar

Bioloji anlayışların tədrisi metodikası fənnindən imtahan sualları:

1. Anlayışların öyrənilməsinin əhəmiyyəti.
2. Anlayışların inkişaf nəzəriyyəsi.
3. Müxtəlif bioloji anlayış sistemləri.
4. Botanika fənninin bitkilərin mənşəyi və təkamülü anlayışlarının məzmunu.

5. Botanika fənninin tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası
6. İbtidai bitkilərin morfoloji quruluşu ilə bağlı anlayışlar
7. İbtidai bitkilərin çoxalması ilə bağlı anlayışlar
8. İbtidai bitkilərin ekologiyası ilə bağlı anlayışlar
9. Ali bitkilərin morfoloji quruluşu ilə bağlı anlayışlar
10. Ali bitkilərin çoxalması ilə bağlı anlayışlar
11. Ali bitkilərin ekologiyası ilə bağlı anlayışlar
12. Birlüçüclü heyvanlarla bağlı anlayışların məzmunu.
13. Çoxhüceyrəli heyvanlarla bağlı anlayışların məzmunu.
14. Zoologiya kursunda onurğasız heyvanlarda anatomik quruluş və fizioloji proseslərlə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası.
15. Zoologiya kursunda onurğalı heyvanlarda çoxalma ilə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası..
16. İnsan kurslarında dərslər və proqram anlayışların məzmunu.
17. İnsan kurslarının tədrisində anlayışların öyrənilməsi metodikası
18. insanda anatomik quruluşla bağlı anlayışlar
19. İnsanda fizioloji proseslərlə bağlı anlayışlar
20. İnsanda qidalanma ilə bağlı anlayışlar.
21. insanda həzm prosesi ilə bağlı anlayışlar.
22. İnsanda maddələr mübadiləsi ilə bağlı anlayışlar
23. Anlayışların inkişaf etdirilməsi üçün didaktik şərait.
24. Müxtəlif bioloji anlayışların növləri
25. Ümumi biologiyada canlıların müxtəlif quruluş səviyyələrində anlayışların məzmunu.
26. Ümumi biologiyada irsiyyət və dəyişənliklə bağlı anlayışların öyrənilməsi metodikası.

Bioloji anlayışların tədrisi metodikası - "Biologiya müəllimliyi" ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Biologiya və ekologiya kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq olunmuşdur. (27 dekabr 2024-ci il, protokol N 05)

Fənn müəllimi:

dos. R.Ə.Ələkbərov

Kafedra müdiri v.i.e.:

dos. R.Z.Şəmmədov